

Nr. 11(121)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2021. gada 1. novembris

PIELĀGOŠANĀS APSTĀKĻIEM

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Sakarā ar valstī izsludinātajiem ierobežojumiem saistībā ar Covid-19 izplatību, bibliotēkas lasītāju apkalpošana klātienē līdz 14. novembrim, ieskaitot, tiek pārtraukta. Tas nozīmē, ka bibliotēkas lasītāji audio-grāmatas var saņemt tikai elektroniski, tāpēc aicinām izmantot informācijas tehnoloģijas un apgūt «pašapkalpošanās» iespējas, ko nodrošina bibliotēkas jaunā sistēma

BALSS (vairāk par to nākamajā rakstā). Drukāto grāmatu izsniegšanu bibliotēka plāno atsākt ar 15. novembri.

Tāpat aicinām izmantot citus mūsu bibliotēkas mājaslapā piedāvātos digitālos resursus: *Digitālo bibliotēku* un *YouTube* kanālu ar grāmatu atvēršanas svētku, raidījuma «Kafijas pauze» u.c. ierakstiem.

Diemžēl izsludinātie ierobežojumi liedz apmeklēt arī izstādi «#100dečiLatvijai», tāpēc esam nolēmuši izstādes apskatīšanu pagarināt līdz 28. janvārim.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

BIBLIOTĒKAS «BALSS»

Ieva Jēkabsons

LNerB bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

Latvijas Neredzīgo bibliotēka paplašinājusi savu pakalpojumu klāstu cilvēkiem ar lasīšanas grūtībām. Ir izveidota bibliotēkas audiogrāmatu lejupielādes servisa sistēma (BALSS). Tas ir jauns pakalpojums, kas reģistrētam Latvijas Neredzīgo bibliotēkas lasītājam, kuram nepieciešama informācija audio formātā, ļauj jebkurā sev ērtā laikā ātri un viegli lejupielādēt bibliotēkas krājumā esošās audiogrāmatas.

Sistēma BALSS piedāvā attālināti piekļūt bibliotēkas audiogrāmatu krājumam. Krājumā ir gan daiļliteratūra, gan nozaru literatūra, gan arī mācību grāmatas audio formātā. Lietotāju ērtībām grāmatas iespējams atlasīt gan pēc valodas, gan vecuma grupām. Sistēmā BALSS ir vairāk nekā 2000 audiogrāmatu, tāpēc katrs lasītājs spēs atrast sev piemērotu audiogrāmatu.

Lai izmantotu sistēmu BALSS (vietnē: balss.neredzigobiblioteka.lv), ir jābūt reģistrētam bibliotēkas lietotājam un jāatbilst vismaz vienam no kritērijiem, kuri ir noteikti Autortiesību likuma 22¹. punktā.

LNerB audiogrāmatas var saņemt:

- *neredzīga* persona,
- persona *ar redzes traucējumiem*,

kuru dēļ nespēj lasīt rakstu darbus parastajā drukā, kā to var personas bez šādiem traucējumiem,

- persona *ar uztveres traucējumiem vai ar citādām lasīšanas grūtībām* (cilvēki ar disleksiju u.c.), kuru dēļ nespēj lasīt rakstu darbus līdzvērtīgi personām bez šādiem traucējumiem,

- persona, kura *fizisku traucējumu* dēļ nespēj noturēt grāmatu, rīkoties ar to, fokusēt skatienu vai kustināt acis tādā mērā, kāds tas parasti būtu nepieciešams lasīšanai.

Lai reģistrētos Latvijas Neredzīgo bibliotēkā un saņemtu piekļuves datus sistēmai BALSS, ir jāaizpilda reģistrēšanās veidlapa, tā jāizdrukā, jāparaksta un jānogādā bibliotēkā Rīgā vai kādā no tās filiālēm, ierodoties personiski vai nosūtot pa pastu, vai veidlapa jāparaksta ar drošu

elektronisko parakstu un jānosūta uz e-pastu info@neredzigobiblioteka.lv.

Trīs darba dienu laikā pēc veidlapas saņemšanas Jums uz e-pastu tiks nosūtīti BALSS piekļuves dati (lietotājvārds un parole).

Jau reģistrēti lasītāji, piekļuves datus vari saņemt:

- jautājot bibliotēkaram;
- apmeklējot digitālo platformu

balss.neredzigobiblioteka.lv un aizpildot sistēmas lietotāja reģistrācijas anketu, vienas darba dienas laikā uz jūsu e-pastu tiks nosūtīts lietotāja vārds un parole.

Neskaidrību gadījumā darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00 pieejams sistēmas BALSS konsultants — 29374942.

Atgādinām, ka audiogrāmatu nodošana citām personām ir autortiesību pārkāpums pat tad, ja šī persona atbilst kādai no lasītāju grupām, kas drīkst saņemt pielāgoto literatūru.

STUDIJAS VĒSTURES LĪKLOČI. *DIGITĀLĀ ĒRA*

Ketija Zuša

LAN vecākā bibliotekāre

2002. gada augustā Skaņu ierakstu studijā ar Sabiedrības Integrācijas fonda (SIF) atbalstu realizētā projekta ietvaros tika uzstādīta jauna oriģinālu ierakstu aparatūra, kas ļauj ierakstus veikt digitālā formā. Lai labāk organizētu ieskaņotās audio informācijas apmaiņu un apstrādi studijas vienotajā sistēmā, tika izveidots kopējais lokālais datortīkls, kas ļauj efektīvāk izmantot jaunās tehnikas iespējas, pārsūtīt audio failus tālākai apstrādei un pārveidošanai CD vai arī citos formātos,

tādējādi ievērojami uzlabojot ieskaņoto grāmatu kvalitāti.

Šajā pārmaiņu gadā ieskaņoti 80 grāmatu nosaukumi, no kuriem 28 kompaktdiskos (CD-R-74).

2004. gads. Straujais ciparu tehnoloģijas ieviešanas temps skaņu ierakstu un atskaņošanas aparatūrā liek arī studijai laikus būt gatavai pilnīgai pārejai uz ieskaņoto grāmatu izdošanu kompaktdiskos lasītāju vajadzībām, jo ne visai tālā nākotnē tika plānots pārtraukta audio kasešu ražošana. Lai būtu tam gatavi, eksperimentālā variantā ir ierakstītas 4 grāmatas mp3 standartā 40 kompaktdiskos, jo ne-

lielai daļai bibliotēkas lietotāju jau ir aparāti, ar kuriem tos atskaņot.

2006. gada otrajā pusē tiek saņemta skaņas apstrādes un kompaktdisku ierakstīšanas programma WAVELAB-6.

2009. gads — neparedzētu pārmaiņu gads. Sakarā ar finansiālo stāvokli valstī bibliotēkai nācās samazināt darbinieku darba slodzes, diktoru darba grafiku, kā arī izskatīts jautājums par diktoru skaita samazināšanu. Aprīlī grāmatas ielasīja trīs diktori, bet jau augustā grāmatas ielasa bibliotēkas darbinieki, un septembra beigās pievienojas brīvprātīgie ielasītāji.

Šis gads nozīmīgs arī ar to, ka gada vidū tika tiražētas pēdējās grāmatas audio-kasetēs, un turpmāk audio grāmatas pie lasītājiem nonāk tikai CD mp3 formātā.

Nemot vērā augošo pieprasījumu pēc audiogrāmatām CD mp3 formātā, tās 2010. gadā tiek tiražētas 20 eksemplāros. Lai uzlabotu grāmatu skanējumu, audio-grāmatas ar skanējuma laiku līdz 12 stundām tiek ierakstītās 1 CD, bet ar skanējuma laiku līdz 25 stundām — 2 CD. Grāmatas ielasa 5 bibliotēkas darbinieki (19 grāmatu nosaukumus) un 8 brīvprātīgie ielasītāji (14 grāmatu nosaukumus).

2012. gada nogalē bibliotēkas lietotājiem parādās iespēja zibatmiņās (USB) saņemt audiogrāmatas digitālā formātā.

2015. gads iesākas ar 7 jaunu datoru uzstādīšanu (instalēšanu un konfigurēšanu) bibliotēkas darbiniekiem, lai varētu darboties lasītāju apkalpošanas programmā. Tiek apzināti un sasistematizēti visi LNerB digitālie audioieraksti (~820 nosaukumi), kas ierakstīti vienā cietajā diskā (HDD) ~630 GB apjomā.

2016. gads. Skaņu ierakstu studijā tiek tiražētas un nodotas bibliotēkas lasītājiem 144 audiogrāmatas CD mp3 formātā latviešu un krievu valodā. Šajā gadā ielānots bija izdot mazāku skaitu grāmatu, bet tā kā piesaistījās brīvprātīgie darba

resursi, tika sasniegts neparedzēti liels restaurēto grāmatu skaits (52).

Lai apmierinātu krievu valodā lasošo bibliotēkas lietotāju vēlmes, kopš 90.-to gadu beigām grāmatas krievu valodā apmaiņas kārtā tika saņemtas no Lietuvas Neredzīgo bibliotēkas un 2000.-šo gadu sākumā no Igaunijas Neredzīgo bibliotēkas. 2018. gadā ar Igaunijas Neredzīgo bibliotēku uz līguma pamata notiek literatūras krievu valodā piegāde.

2020. gada Skaņu Ierakstu studija (SIeS) maina nosaukumu uz **Skaņu ierakstu un informācijas tehnoloģiju nodaļu** (SIITN).

Sadarbojoties ar speciālajiem pedagogiem un Latvijas Disleksijas biedrību 2020. gada nogalē uzsākta mācību literatūras ielasišana bērniem ar lasīšanas traucējumiem, t.sk. disleksiju.

2021. gads — 60. jubilejas gads.

Šobrīd studijā tiek ielasītas audiogrāmatas Zanes Bičevskas, Dinas Kāganes-Kovaļovas, Kristīnes Kokinas, Zigurda Neimaņa, Gundegas Tabakas un Jurģa Vancāna balsīs.

Diktori četru stundu laikā var ielasīt divu līdz divarpus stundu gatavā materiāla. Darba dienas gaitā tiek ielasīti 8 — 9 faili, kur viens fails ir 30 minūšu garš.

Šis gads bibliotēkas vēsturē ieies ne tikai ar pielāgošanos jaunajiem apstākļiem valstī, bet arī ar to, ka Skaņu ierakstu un informācijas tehnoloģiju nodaļas darbinieki ir parūpējušies, lai Jūs, mūsu bibliotēkas lietotāji, varētu saņemt digitālās audiogrāmatas elektroniski, izmantojot bibliotēkas audiogrāmatu lejupielādes sistēmu BALSS.

Noslēgumā studijas jubilejā vēlos apsveikt gan esošos, gan bijušos darbiniekus, jo ikviens no viņiem ir piedalījies vēstures veidošanā un ir ieguldījis savu darbu, lai cilvēki ar dažādiem lasīšanas traucējumiem varētu gremdēties literatūras

burvībā. Novēlu izturību un daudz enerģijas nākotnes plānu realizēšanā, jo mēr-

ķi, uz kuriem studija virzās ir lieli un nozīmīgi.

IESKATS GRĀMATĀ

«SPĒLES» UZ IZDZĪVOŠANU

Vineta Bite

BRN korektore

Kopš 2020. gada Braila raksta lasītājiem Latvijas Neredzīgo bibliotēkas krājumā pieejamas Sūzenas Kolinsas triloģija «Bada Spēles», «Spēle ar uguni» un «Zobgaļsilis». Savukārt no 2021. gada augusta piedāvājam arī ceturto Sūzenas Kolinsas romānu «Balāde par Dziedātājputniem un Čūskām», kas Braila rakstā ietilpst septiņos sējumos un vēsta par laiku 64 gadus pirms TĀ, ko lasījām pirmajā grāmatā «Bada Spēles».

Grāmatas sižeta centrā — Koriolāns Snovs — vislielākais «Jaundaris» Kapitolijā. Precīzāk: Koriolāna transformācija. Iesākumā Koriolānā nav ne miņas no ļaunuma, nav samanāmi pat tā aizmetņi. Viņš cīnās par mācībām Universitātē un stipendiju. Meklē patiesību, draudzību, mīlestību. Viņam ir (gandrīz) sirdsapziņa. Autore viņu idealizē un Koriolāns gūst lasītāja atbalstu, tomēr kā uzplaisnījumi caurvijas nojauta, ka kaut kas šai spēlītē nav kā vajag. Jaunais Snovs tiek cauri sveikā. Viņam vienmēr ir «back up». Tas notiek tik meistarīgi un nevainojami. Apkārtējie ir un paliek tikai bandinieki. Milzīgu lomu šeit spēlē Snovu dzimtas uzlik-

tais slogs. Izmisums, par to, ka Kapitolija savulaik ietekmīgākā ģimene ir zaudējusi visu — palikusi tikai apbružāta ārējā fasāde, atmiņas par māti, tās smarža, rozes, mīlestības alkas un zaudējuma sāpes. Koriolānā virsroku ņem godkāre un vēlme pierādīt, ka pēdējais Snovu dzimtas pārstāvis (vīrietis) spēj izcīnīt šo cīņu, gūt uzvaru Spēlēs un atgūt zaudēto Snovu varenību.

Koriolāna cilvēcība, labestība zaudē iekšējam lepnumam un godkārei. Paralēles savilku ar Šekspīra traģēdiju «Koriolāns» (1607). Koriolāns — savā lepnumā ieslēgts (tāds viņš ir). Varai ir sava cena. Un 500 gadus atpakaļ bija tāpat. Šekspīrs bija konkrēts. Kā bija toreiz ir arī tagad, un būs vēl pēc 500 gadiem. Lepnuma posts un iekšējā cīņa starp labo un ļauno. Katra indivīda cīņa sevī. Mūsu šodienas izvēles rada sekas nākotnē.

Braila raksta lasītāj, Tev ir iespēja vēlreiz ieskatīties «Bada Spēlēs» un izgaismot detaļas, notikumus un sižeta pavērsienus!

Būsim saprotoši, sirdsgudri, cilvēcīgi šodien, lai labais atmirdz nākotnē! Grāmatas, lai Jums kalpo par iedvesmas avotiem nebeidzamiem labiem darbiem, būsim stoiciski pret ārējiem faktoriem!

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avizīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tāl. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.